

Verksamhetsberättelse

Anhörigas Riksförbund 2023

Innehållsförteckning

Ordföranden har ordet	3
Anhörigas Riksförbund i korthet	4
Stöd till anhöriga	6
Stöd till lokalföreningarna	8
Opinionsbildning	10
Forskning och utbildning	14
Samarbeten	16
En stabil och hållbar organisation	18

Ordföranden har ordet

Ett år är till ända och det har varit ett turbulent år för Anhörigas Riksförbund.

Vid den ordinarie kongressen i april avgick Ann-Marie Högberg som ordförande efter drygt två mandatperioder som inneburit en uppbyggnad, förstärkning och utveckling av förbundet. Under denna tid har anhörigfrågor blivit mer synliga och aktuella i hela samhället på ett sätt som vi tidigare inte upplevt och där förbundet sannolikt bidragit. Exempel på detta är den nationella anhörigstrategin och förslag till äldreomsorgslag.

Vid kongressen valdes en ny ordförande, som inte var valberedningens förslag, samt en ny styrelse. I samband med det avsade sig flera ledamöter sin kandidatur och kanslichefen valde att säga upp sig.

Då fler än 20% av medlemsföreningarna tillsammans med de förtroendevalda revisorerna förklarade sitt misstroende mot sittande styrelse, utlyste styrelsen en extra kongress. I samband med extra kongressen i november avgick hela styrelsen och en ny styrelse tillsattes. Undertecknad valdes till ordförande.

Trots den turbulens som varit har förbundet fullgjort sina externa uppdrag såsom vi åtagit oss. Således har Anhörigriksdagen genomförts på ett föredömligt sätt. Anhöriglinjen har besvarat samtal i samma utsträckning som föregående år och Anhörighandboken har uppdaterats kontinuerligt. Den uppskattade utbildningen om anhörigperspektivet som genomförs i samarbete med Helsjön folkhögskola äger rum för tredje gången med start hösten 2023 och med breddad målgrupp.

Projektet Implementering av anhörigperspektiv i Sveriges kommuner, som finansieras av Socialstyrelsen, har bedrivits intensivt och framgångsrikt med stor efterfrågan från kommunerna.

Samarbetet med andra organisationer såsom Svenska Röda Korset, Bräcke diakoni och projektet Vägra Skuld har också fungerat på ett bra sätt.

Förbundet har under året, liksom tidigare, haft representanter i olika brukarråd såsom tex. Regeringens patientråd och Myndigheten för vård- och omsorgsanalys.

Det interna arbetet med utökat stöd till medlemsföreningarna och medlemsrekrytering har tyvärr inte fungerat som planerat då projektledaren arbetsbefriades efter sommaren av föregående styrelse. De lokala anhörigföreningarna har ändå kunnat bedriva sin viktiga verksamhet tack vare medlemmarnas stora engagemang.

Trots den turbulens som tidvis rått har Anhörigas Riksförbund klarat sitt uppdrag på ett så bra sätt tack vare den fantastiska och lojala kanslipersonalen. Det stöd som kansliet har fått från medlemsföreningarna har varit oerhört värdefullt. Och äntligen har vi fått en ny kanslichef då Martina Takter vid årsskiftet tillträdde denna tjänst.

Så stort tack till alla engagerade medlemmar och anställda för ert viktiga arbete.

Eva Sixt

Eva Sixt
förbundsordförande

Anhörigas Riksförbund i korthet

Ändamål

Anhörigas Riksförbund är en partipolitiskt och religiöst obunden intresseorganisation som grundades år 1996. Föreningen har som mål att:

- Stödja anhöriga i deras situation samt tillvarata deras intressen och därigenom bidra till en bättre livskvalitet för anhöriga och närstående.
- Verka för att medlemsföreningar bildas samt stödja dessa i deras verksamhet.
- Påverka samhället så att anhörigas situation uppmärksammas och uppvärderas.
- Genom utbildnings- och informationsinsatser nå större förståelse och värdering av anhörigas arbete.
- Vara delaktig i och främja adekvat, aktuell forskning och utveckling nationellt och internationellt.

Verksamhet

Anhörigas Riksförbund bedriver en mängd olika verksamheter som alla syftar till att nå målen. I denna verksamhetsberättelse finns verksamheterna samlade under fyra rubriker som alla bygger på målen i förbundets stadgar:

- Stöd till anhöriga
- Stöd till medlemsföreningarna
- Opinionsbildning
- Forskning och utbildning

Ytterligare rubriker beskriver Anhörigas Riksförbunds viktigaste samarbeten och dess organisatoriska mål samt hur vi arbetar för att skapa en stabil och hållbar organisation.

Anhörigas Riksförbunds verksamhet vilar på två ben. Det ena handlar om att stötta anhöriga i deras vardag, ett arbete som till största delen bedrivs ute i medlemsföreningarna där medlemmar och andra anhöriga erbjuds möjlighet till samvaro och stöd. I vissa föreningar erbjuds även stöd i kontakten med kommun och region.

På nationell nivå bedriver Anhörigas Riksförbund den nationella stödlinjen Anhöriglinjen, dit anhöriga har möjlighet att ringa eller skicka ett mejl för att söka stöd och hjälp. Anhöriglinjen organiseras och administreras av kansliet men de volontärer som arbetar med att svara på linjen består av medlemmar från hela landet.

Under 2023 har antalet som varje vecka kopplar in sig på linjen varit 22 stycken. Läs mer om Anhöriglinjen på sida 6.

Kansliets stöd till anhöriga sker också i form av stöd till medlemsföreningar, till exempel genom att erbjuda studiecirkelar och material för medlemsrekrytering och opinionsbildning samt att det bedrivs ett aktivt arbete för att starta fler föreningar runt om i landet. Läs mer om kansliets stöd till medlemsföreningarna på sida 8.

Det andra benet i Anhörigas Riksförbunds verksamhet är opinionsbildning. Detta arbete sker dels på lokal och regional nivå av många av våra medlemsföreningar. Dels på nationell och internationell nivå av förbundets styrelse och kansli. Läs mer om det opinionsbildande arbetet på sida 10.

I en demokrati är det de rörelser som är bäst på att bilda folkopinion som når störst framgång. För att vara framgångsrik krävs därför att man når ut med sitt budskap. Det handlar helt enkelt om att öka medvetenheten om anhörigfrågan hos så många som möjligt. Det finns två huvudspår i det arbetet där det första handlar om att vi behöver tala till allmänhetens känslor genom att lyfta fram exempel lätta att relatera till. Det är viktigt att anhöriga vågar dela med sig av sina berättelser för att fler ska förstå vad det innebär att vara anhörig. Under året har vi i varje nummer av förbundets medlemstidning Vi Anhöriga haft reportage vars syfte varit att komma nära anhöriga på ett mer känslomässigt plan. Det andra spåret handlar om väl underbyggda fakta. För att tala till allmänhetens förnuft behöver vi statistik som väl beskriver den verklighetsbild som vi vill förmedla. Detta kräver att vi är delaktiga i forskning och bidrar till kunskapsutveckling. Läs mer om hur vi arbetat med detta på sida 14.

Anhörigriksdagen är Nordens största årligen återkommande konferens om anhörigfrågor. Anhörigfrågan berör alla någon gång under livet. Genom att vända oss till allmänhetens både känslor och förnuft finns det goda förutsättningar för vår rörelse att bidra till en ökad medvetenhet hos en bred allmänhet om anhörigskapets förutsättningar och komplexitet. Läs mer om Anhörigriksdagen på sida 14

Organisation

Anhörigas Riksförbund bestod vid årsskiftet 2023/2024 av 3 446 (3 642) medlemmar, 45 (50) medlemsföreningar, en förbundsstyrelse och ett kansli. Under året har medlemsföreningarna i Eksjö, Filipstad, Biskopsgården, Vårgårda och Åre tyvärr behövt lägga ner.

Medlemmar

De flesta medlemmarna är anslutna till Anhörigas Riksförbund via en medlemsförening, men det finns också möjlighet att ansluta sig direkt till förbundet. Dessa medlemmar kallas för direktanslutna medlemmar. Vid årsskiftet 2022/2023 var de 236 stycken och nu ett år senare har Anhörigas Riksförbund ökat till 275 antal direktanslutna medlemmar. Hedersmedlemmar är Ingrid Lundbäck, Gunilla Matheny, Cristina Husmark Pehrsson, Lennarth Johansson, Alf Andersson, Maj-Britt Sjöstrand och Mailis Lundgren.

Medlemsföreningar, regionala nätverk

Medlemsföreningarna är organiserade i sju regionala nätverk som brukar ordna regionala träffar vår och höst. Under 2023 har de flesta av nätverken haft fysiska träffar.

De regionala nätverken är:

Mälardalen
Småland
Skåne
Halland
Västra Götaland
Värmland/Örebro
Norrland

Förtroendevalda

Styrelsen arbetar på uppdrag av medlemmarna. Utöver styrelsen finns en valberedning och förtroendevalda revisorer.

Förbundsstyrelse

Förbundsstyrelse till och med 2023-04-21:

Ann-Marie Högberg, Ordförande
Marléne Lund Kopparklint, Vice ordförande
Eva Sixt, Ledamot
Ingrid Sandelin, Ledamot
Ulf Ekberg, Ledamot
Anders Norrman, Ledamot

Sandra Wessel, Ledamot
Ann-Margret Blomqvist, Ersättare
Elisabet Ljungström, Ersättare

Förbundsstyrelse 2023-04-21 till och med 2023-11-19:

Marléne Lund Kopparklint, Ordförande
Ulf Ekberg, Vice ordförande
Ingrid Sandelin, Ledamot (avgick 2023-05-17)
Agneta Gustavsson, Ledamot (avgick 2023-09-11)
Eva Sandström, Ledamot
Leif Hellgren, Ledamot (valdes in 2023-08-02)
Marie Åsenius, Adjungerad (valdes in 2023-08-02)

Förbundsstyrelse från och med 2023-11-19:

Eva Sixt, Ordförande
Ingrid Sandelin, Vice ordförande
Rolf Åström, Ledamot
Brita Karlsson, Ledamot
Sixten Nylin, Ledamot
Marie Asplund, Ledamot

Valberedning

Valberedning till och med 2023-04-21:

Anders Sjögren, Sammankallande
Gun-Britt Björevall, Ledamot
Marja Hillerström, Ledamot
Lena Hultén, Ledamot
Susanne Hultgren, Ledamot
Ulla Paulsson, Ledamot

Valberedning från och med 2023-04-21:

Anders Norrman, Sammankallande
Ann-Margret Blomqvist, Ledamot
Marja Hillerström, Ledamot

Revisorer

Gunnar Feucht, Auktoriserad
Anne Westergaard, Förtroendevald
Rolf Lundin, Förtroendevald

Kansli och personal

Julia Charleson, Kanslichef till och med 2023-06-21
Anett Karlsson, Ombudsman
Åsa Bengtsson, Verksamhetsutvecklare/Administratör
Michael Nystås, Kommunikatör
Åsa Jansson, Ekonom
Mattias Dristig, Verksamhetsutvecklare till och med 2023-12-31
Carina Schedvin Lindström, Kanslichef 2023-09-01 till och med 2023-10-06

Stöd till anhöriga

Det första målet med Anhörigas Riksförbunds verksamhet är att stötta anhöriga i deras situation för att bidra till bättre livskvalitet både för den som är anhörig och dennes närstående. Målgrupp är alla som vårdar, hjälper eller stödjer en närstående som behöver det på grund av fysisk eller psykisk ohälsa, ålder eller funktionsnedsättning. Under 2023 har vi arbetat med följande verksamheter för att stötta anhöriga.

Anhöriglinjen

Anhöriglinjen är en nationell stödlinje för medmänskligt stöd, rådgivning och information. Anhöriga kan vända sig till Anhöriglinjen via telefon och e-post. Anhöriglinjen bemannas enligt fastställda tider av volontärer med egna erfarenheter av anhörigskap, samt vid behov av personalen på kansliet. Kopplad till Anhöriglinjen finns en expertgrupp som idag består av sakkunnig inom lagområden som LSS (Lagen om särskilt stöd och hjälp), SoL (Socialtjänstlagen) och HSL (Hälso- och sjukvårdslagen).

Under 2023 har antalet volontärer som regelbundet loggar in och besvarar samtal efter schema varit 22 personer. Anhöriglinjens öppettider för samtal och möjlighet för samtal på andra språk, bland annat avsatt tid för samtal på finska, har varit samma som tidigare år. Träffarna där volontärerna fått möjlighet att träffas och ta del av information och handledning har fortsatt. Från och med april 2020 har dessa träffar erbjudits volontärerna varje onsdag mellan 10.00–12.00 och från och med augusti 2023 även varannan tisdagkväll mellan 19.30–21.00. Under 2023 har några volontärer slutat och nya volontärer börjat. Introduktion och handledning har anordnats så att volontärerna introduceras i arbetet med Anhöriglinjen.

Under 2023 har träffarna för volontärerna bland annat innehållit föreläsningar, information och handledning. Volontärerna har även under början av 2023 fortsatt ta del av materialet ”I nöd och lust” och löpande under året arbetat med Anhörighandbokens innehåll och nya avsnitt. Under våren har det erbjudits föreläsningar tillsammans med Svenska Röda Korset kring Anhöriga och juridiken, Anhöriga och bank och betaltjänster samt Anhöriga och framtidsfullmakt. Anhöriglinjen har en plattform för digitala möten och en grupp på ”Messenger” för snabb intern kommunikation.

Under Anhörigdagen 6 oktober deltog volontärerna på Nkas digitala konferens och under Anhörigriksdagen hade alla volontärerna tillgång till de föreläsningarna som erbjöds.

Under året har även hemsidan kontinuerligt uppdaterats med en sammanställning av olika informationsidor kring viktig samhällsinformation till volontärer samt uppdatering och utveckling av Anhörighandboken som en plats med samlad information, både för volontärerna i samtalet och att hänvisa vidare för mer läsning till de som kontaktar Anhöriglinjen.

Under 2023 har förbundet fortsatt att sprida information om Anhöriglinjen till exempel med kampanjer på Facebook och vår hemsida. När förbundet deltagit i media har vi varit noga med att nämna Anhöriglinjen. Förbundet har fortsatt sprida de små Anhöriglinjekorten med ställ till föreningar, organisationer, kommuner och regioner att använda i väntrum och på övriga platser där anhöriga finns. Svenska Röda Korsets affisch om anhörigstöd och info om Anhöriglinjen som finns för spridning att använda i offentliga miljöer har också skickats ut till föreningar, kommuner och regioner.

Totalt 3.494 samtal har under 2023 inkommit till Anhöriglinjen, av dessa samtal har 2.280 inkommit under tiden då Anhöriglinjen är bemannad. Antalet mejl som inkommit och besvarats är 300. Trenden från tidigare år med att en allt större övervikt av samtal som handlar om psykisk ohälsa hos den närstående håller i sig och de som ringer och kontaktar oss via mejl är till största del anhöriga mellan 25–64 år.

Anhörighandboken

Förutom förbundets officiella hemsida www.anhorigas-riksforbund.se finns också en Anhörighandbok www.anhorighandboken.se som förbundet arbetat med under många år. Den webbaserade handboken innehåller vägledning, tips och råd i syfte att underlätta och hjälpa anhöriga i sökande av information. Den ställer krav på bred kontinuerlig uppföljning vad gäller innehåll och länkar, allt i den takt som samhälle, service, vård och anhörigfrågor utvecklas och förändras över tid. Anhörighandboken är uppskattad och har flera användningsområden. Den länkas till från många av landets kommunala verksamheter för stöd till anhöriga samt från andra organisationer. Den ingår som stu-

diecirkelmaterial via Svenska Röda Korset. För denna och liknande typ av samtals- och gruppverksamhet ger Anhörighandboken goda möjligheter och underlag.

Under 2021 genomgick Anhörighandboken en rejäl uppdatering, finansierat av tilläggsbidrag från Folkhälsomyndigheten, och det arbetet har fortsatt under åren 2022-2023.

Under 2023 har nya områdesflikar tillkommit, samtidigt som texter redigerats och felsökningar av vidarebefordrande länkar kontinuerligt gjorts.

Sambandet mellan Anhörighandboken och förbundets stödtelefon Anhöriglinjen har stärkts under året. Anhöriglinjen och volontärerna har bidragit med tankar och idéer kring problem och frågeställningar som inte tidigare tagits upp på Anhörighandbokens hemsida. Frågeställningarna och informationsbehovet har bidragit till de nya områdesflikarna. För volontärerna i Anhöriglinjen har handboken i sig blivit ett alltmer praktiskt och viktigt verktyg i samtalen. Ofta under samtalen hänvisas anhöriga att själva besöka Anhörighandboken som ett viktigt hjälpmedel att finna tips och fördjupning utifrån den enskildes funderingar och behov.

Anhörighälsa – ett digitalt livsstilsstöd

Göteborgs universitet tog för några år sedan kontakt med Anhörigas Riksförbund i hopp om att skapa samverkan i ett nytt digitalt livsstilsverktyg. Ett av universitetets forskningsprojekt har legat till grund för ett livsstilsverktyg som går ut på att hjälpa människor att bli mer medvetna om beteenden, ta sig tid för reflek-

tion och på så vis bidra till att patienter hanterar sin livssituation mer praktiskt och att de i förlängningen mår bättre.

När individer använder livsstilsverktyget är det bevisat att det bidrar till positiva effekter som till exempel minskad upplevd stress. Verktyget är gratis att använda och information om detta finns på Anhörigas Riksförbunds hemsida och vi sprider regelbundet informationen vidare genom både Förbundsnytt, Vi anhöriga och våra sociala-mediekanaler.

Samhällskunskap för anhöriga

Under 2023 har Anhörigas Riksförbund tillsammans med Svenska Röda Korset drivit verksamheten Samhällskunskap för anhöriga med medel från Socialstyrelsen.

Anhörigas Riksförbund och Svenska Röda Korset har tillsammans under första halvan av 2023 arrangerat tre digitala föreläsningar där både förbundets medlemmar, övriga anhöriga och tjänstemän inom anhörigområdet varit inbjudna. Först ut var föreläsningen ”Anhöriga och juridiken” som hölls av Maria Nyström Agback följt av ”Anhöriga och bankärenden” med Catharina Hellström Engström från Länsstyrelsen och sist ut var Mac Widlund med föreläsningen ”Anhöriga och framtidsfullmakt”.

Föreläsningarna har marknadsförts via sociala medier, på förbundets hemsida samt genom direktutskick till förbundets medlemmar via Förbundsnytt.

Stöd till medlemsföreningarna

Vid ordinarie kongress i april ändrades stadgarna för att bättre kunna möta framtiden, bland annat byttes det tidigare begreppet lokalförening då ut mot medlemsförening. Den gemensamma benämningen för lokal-, riks- och samarbetsförening blev då medlemsförening och gavs samma status. Det andra målet med Anhörigas Riksförbunds verksamhet är att verka för att medlemsföreningar bildas samt att stödja dessa i deras verksamhet. Målgrupp är våra medlemmar och medlemsföreningar samt de som potentiellt skulle kunna bli nya medlemmar och medlemsföreningar.

Alla är välkomna som medlem i Anhörigas Riksförbund oavsett om man är anhörig eller inte. Under 2023 har vi arbetat med följande verksamheter för att stötta våra medlemsföreningar och verka för att nya ska bildas.

Föreningsstöd och medlemsutveckling

För att Anhörigas Riksförbund skall kunna nå sina mål behöver fler vara med och driva våra frågor. Att växa handlar framför allt om att få fler medlemmar i de befintliga medlemsföreningarna, men också om att vara tillgängliga för personer som väljer ett medlemskap direkt i förbundet. Dessutom är det viktigt att det bildas fler medlemsföreningar.

I september 2022 rekryterades och anställdes Mattias Dristig som verksamhetsutvecklare med fokus på medlemsrekrytering och föreningsutveckling på 50%. Tjänsten utökades till 75% under 2023 med start i januari. En aktivitetsplan togs fram under hösten 2022 med syfte att få till kunskapsutbyte mellan medlemsföreningarna kring förenings- och medlemsutveckling. Under vintern 2022-23 formerades en referensgrupp som har haft flera digitala träffar. Målet var att referensgruppens kunskaper skulle komma hela landet till del under 2023 och att föreningarna sedan skulle ges möjlighet att skapa lokala handlingsplaner som gynnar den lokala förenings- och medlemsutvecklingen. Regionala träffar har under 2023 skett i Stockholm, Värmland, Småland och Skåne där kansliets personal har medverkat.

Övriga lokala träffar där kansliet har varit närvarande har varit bland annat i Kungälv, Tvååker, Hörby, Halmstad och Karlstad.

Inledande kontakter med medlems- och verksamhetsutvecklare (från närbesläktade organisationer med liknande medlemsutmaningar som Anhörigas Riksförbund har) startade under början av 2023 med syfte att få till ett kunskapsutbyte och skapa ett nätverk kring förenings- och medlemsfrågor.

Under året skedde kampanjer kring ökad medlemsrekrytering både i våra digitala och tryckta kanaler. Kansliets personal har haft många kontakter med kommuner runt om i landet kring arbetet med att bilda medlemsförening men under året har inga nya anhörigföreningar bildats.

Styrelsen som ledde förbundet under april-nov valde att efter sommaren arbetsbefria verksamhetsutvecklingstjänsten, vilket gjorde att flera planerade aktiviteter under hösten 2023 fick ställas in.

Vi Anhöriga, Textalk och Förbundsnytt

Vi Anhöriga är Anhörigas Riksförbunds medlems-tidning och en av våra viktigaste och mest omtyckta medlemsförmåner. Under året har tidningen utkommit med fyra nummer. Vi Anhöriga trycks i drygt 4.000 exemplar, varav merparten skickas direkt till våra medlemmar. Övriga tidningar går till prenumeranter såsom kommunala verksamheter för stöd till anhöriga, sjukhus och företag samt används i marknadsförings-syfte genom att spridas till bibliotek, väntrum, mässor och konferenser.

Förbundets samarbetsavtal med Textalk har fortsatt under 2023. Den app som utvecklats för att digitalisera Vi Anhöriga har uppmärksammats i varje nummer under året i syfte att få fler att upptäcka appen och börja använda sig av den. Appen finns för både Iphone och Android och laddas enkelt ner i respektive butik. Äldre utgåvor av tidningen finns även tillgängliga via webbtjänsten issuu.com.

Under 2023 har assistansbolaget Särnmark Assistans haft en betald annonsplats som en del i det samarbetsavtal de tecknat med förbundet. Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka) har fortsatt att informera om aktuella frågor på en helsida i varje tidning. Samarbetet med vår tidigare annonsör Tena/Essity har fortsatt. Under året etablerades även ett annonsutbyte med tidskriften Äldre i Centrum som innebär kostnadsfri

annonsering i respektive tidning, samt att förbundets medlemmar erbjuds prenumeration till rabatterat pris på Äldre i Centrum. Det är Sveriges enda populärvetenskapliga tidskrift med fokus på forskning om äldre och åldrande.

Förbundsnytt är ett internt nyhetsbrev med aktuell information från ordförande, medlemsföreningar och kansliet. Under året har det gått ut sex ordinarie Förbundsnytt och ett extrainsatt Förbundsnytt i anledning av den extra kongressen. Nyhetsbrevet framställs i verktyget Minutemailer och skickas till alla medlemmar med en registrerad e-postadress.

Hemsida och medlemsidor

Precis som under 2022 så fortgår arbetet med att hålla riksförbundets officiella hemsida uppdaterad med korrekta länkar, intressant innehåll samt sörja för både regelbundna backupper och cybersäkerhet. Hemsidan är en viktig kommunikationskanal för att nå allmänheten, våra medlemmar och professionen, så den behöver innehålla nyheter, vår historia, vara lättnavigerad och användarvänlig. Det ska tydligt framgå vilka vi är, vad vi gör, hur man kan kontakta oss och vem som helst ska lätt kunna hitta oss genom att googla. Läsaren ska lätt kunna hitta viktig information såsom alla kommunala anhörigverksamheter runt om i Sverige och kontaktinformationen till våra medlemsföreningar ska också bara vara ett knappklick bort.

Genom att erbjuda antingen en flik på vår hemsida eller en vidarelänkning till deras egen hemsida får våra medlemsföreningar ett bättre skyltfönster i den digitala världen. Föreningarna har själva möjlighet att ta befälet över sina egna hemsidor eller bestämma exakt vad de vill ska synas och lyftas från just deras förening på vår hemsideflik. I de fall då medlemsföreningar vill

skapa en egen hemsida erbjuder förbundet möjligheten till en förenklad kloning av vår riksförbundssida för en subventionerad summa. Vår förhoppning är att igenkänningsfaktorn ska bidra till ökad spridning och bättre marknadsföring. Den klonade sidan, tillhörande webbhotell och skötseln av hemsidan ombesörjs helt och hållet av medlemsföreningen.

Anhörigriksdagen 2023 gick av stapeln i Karlstad men vi hade också ett filmteam på plats så att vi kunde erbjuda en streamingplattform för digitala deltagare. Detta föll mycket väl ut och mer information om detta finns under riksdagsrubriken senare i verksamhetsberättelsen.

MyClub är ett medlemsregister där vi kan administrera allting kring medlemskap, årsfakturor osv. Detta är fortfarande ett relativt nytt system för oss, men har fungerat över förväntan och vi lär oss fortfarande nya finesser och automatisering av olika processer.

Studiecirklar och annat framtaget material

Under 2023 har Anhörigas Riksförbund haft förmånen att få vara delaktiga i projekten #Vägra Skuld och KiX Senior. Projektmaterial som är framtaget för att sprida ytterligare kunskap samt stötta en lärande process såsom till exempel studiecirkel eller lärarmaterial för skolvärlden finns inlagt på vår hemsida under fliken <https://anhorigasriksforbund.se/studiecirklar/> Förutom detta har vi marknadsfört Bräcke Diakonis olika samtalsguider, böcker och informationsmaterial i sociala medier och på hemsidan eftersom de har många projekt som på olika sätt rör anhörigfrågan. Vi har bland annat lyft boken "Anhörig till Anhörig" och från projektet "I Nöd & Lust" har vi marknadsfört utbildningsmaterial för sjuksköterskeprogrammet.

Opinionsbildning

Det tredje målet med Anhörigas Riksförbunds verksamhet är att påverka samhället så att anhörigas situation uppmärksammas. Det handlar om att öka medvetenheten om anhörigas livssituation hos allmänhet så väl som beslutsfattare. För att lyckas med påverkansarbetet jobbar vi på flera sätt. För att skapa folkopinion behöver vi sätta ljus på anhörigbegreppet och nå allmänheten via sociala och etablerade medier, men också de som redan är intresserade av våra frågor till exempel på mässor och konferenser. För att nå beslutsfattare behöver vi främst arbeta med att skapa personliga relationer till nyckelpersoner, till exempel på myndigheter och inom politiken. Utgångspunkten för de frågor vi drivit i alla sammanhang är förbundets intressepolitiska program ”Anhöriga som vårdar och stödjer – ett samhällsintresse”. Det reviderades under 2019 och antogs på extrakongressen 2021. En kortversion av programmet togs fram i början av 2022. Frågorna har också lyfts i sociala medier och i debattartiklar och andra mediekontakter. Under 2023 har vi främst arbetat på följande vis för att uppmärksamma anhörigas situation.

Uppvaktnings, skrivelser, remisser, utredningar och konferenser

Genom uppvaktnings, skrivelser, deltagande i utredningar, remissvar, debattartiklar med mera har förbundet fört fram förbundets uppfattningar och ställningstaganden, verkat för våra intressepolitiska frågor och på olika sätt pläderat för ett mer anhörigvänligt samhälle där frivillighet är den absoluta grunden, men där också anhörigas villkor och situation uppmärksammas och förbättras.

I början av året skickades en skrivelse till de fyra statsråden på Socialdepartementet och till skolministern med information om förbundet och vilka behov av förbättringar för anhöriga som vi ser. Skrivelsens syfte var att få svar på hur anhörigfrågorna samordnas då ansvaret fördelats mellan fyra statsråd, fem med skolministern inräknad. Likaså ville vi försäkra oss om och driva på för att arbetet med att implementera den nationella anhörigstrategin har hög prioritet.

Skrivelsen resulterade i flera inbjudningar till möten och samtal, både på plats och digitalt: Dåvarande förbundsordförande Ann-Marie Högberg och vice ordförande Marlène Lund Kopparklint träf-

fade Anna Pettersson Westerberg, statssekreterare hos äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje, i ett digitalt möte den 19 april.

Den 13 juni tog socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall emot dåvarande förbundsordförande Marlène Lund Kopparklint, vice ordförande Ulf Ekberg och ombudsman Anett Karlsson på Socialdepartementet i Stockholm.

Den 9 juni tillsatte regeringen en utredning som ska se över och lämna förslag på ett stärkt stöd till anhöriga, ”Ett stärkt stöd till anhöriga till långvarigt eller allvarligt sjuka”. I samband med detta fick vi möjlighet att tala med äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje, ställa frågor om utredningen och informera om förbundet. Ovanstående möten har resulterat i artiklar på hemsidan och i Vi Anhöriga.

Martina Takter har deltagit på en dialogträff om samma utredning, vars sekreterare Anna Giertz senare också medverkade på Anhörigriksdagen i Karlstad. Martina Takter var även med på ett frukostmöte med äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje, arrangerat av produktionsbolaget Film and Tell AB. Hon har vid ett antal tillfällen haft dialogmöten med Lisette Wahlroth, utredare vid Socialstyrelsen, kring uppdraget från regeringen om att ”stärka anhörigperspektivet”, vilket var ett av uppdragen som kopplades till den nationella anhörigstrategin.

Förbundet har även representerats på konferenser och i olika hearingar och panelsamtal, bland annat med projektet KiX Senior, Demensdagarna, Äldreomsorgsdagarna, Nationella Patientsäkerhetsdagen och på en anhörigdag på Dalheimers hus i Göteborg. Vi har även varit med på ett dialogforum med Inspektionen för vård och omsorg, ett webinarium med Skolverket, en hearing på Socialstyrelsen om deras pågående uppdrag att ta fram ett underlag till en utvecklad nationell demensstrategi, och haft möte med SBU, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering.

Aina Granath från Anhörigföreningen i Mölndal och Anita Oxburgh från Anhörigföreningen i Stockholm deltog i ett webinarium om anhörigas delaktighet i vård och omsorg den 22 november. Webbinariet arrangerades av Socialstyrelsens nationella kompe-

tenscentrum för äldreomsorg i samarbete med Nationellt kompetenscentrum anhöriga och Svenskt Demenscentrum. Aina Granath och förbundsordförande Eva Sixt representerade förbundet under en diskussion med fokus på främst äldres rättigheter vid Institutet för mänskliga rättigheter. Eva Sixt deltog i ett webinarium om den nationella anhörigstrategins första rapport den 8 december.

Ulla Molin från Anhörigföreningen i Solna representerade förbundet vid ett möte om utredningen ”Översyn av vissa frågor inom det suicid-preventiva området” (Suicidanalysutredningen) den 8 december.

Marja Hillerström har fortsatt som förbundets representant i Sveriges Arbetsterapeuters Samverkansråd.

Funktionshindersnämnden

Förbundets ombudsman Anett Karlsson har en plats i Socialstyrelsens Nämnd för funktionshinderfrågor. Mandatperiod om 3 år är från och med juli 2021 och förbundet har för kommande treårsperiod en ordinarie plats och en ersättare, Anett Karlsson och Elisabet Ljungström. Denna nämnd är ett av fyra råd som Socialstyrelsen arbetar med.

Nämnden har haft fem möten under 2023. Fyra ordinarie möten och ett omvärldsmöte. Under året har olika uppdrag som Socialstyrelsen arbetar med presenterats för nämndens ledamöter som till exempel Nationella vårdkompetensrådets uppdrag, FAR- fysisk aktivitet på recept och Socialstyrelsens arbete med kunskapsstöd inom funktionshinderområdet.

Myndigheten för vård och omsorgsanalys patient- och brukarråd

Eva Sixt har såsom förbundets representant under våren ingått i brukarrådet vid Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Efter kongressen i april avgick hon och har inte ersatts av den nya styrelsen.

Regeringens patientråd

Anhörigas Riksförbund har under 2023 varit representerade i Patientrådet, Eva Sandström var förbundets representant tidigare. Sedan november representeras förbundet av förbundsstyrelsens ledamot Marie Asp-lund.

Implementera anhörigperspektiv i Sveriges kommuner

2021 initierade Anhörigföreningen i Solna en motion som lett fram till att projektmedel beviljats från Socialstyrelsen under 2023. Motionen handlade om att ett anhörigperspektiv behöver genomsyra Sveriges 290 kommuner. Den höga ambitionen var att ett anhörigperspektiv ska vara känt, uppmärksammat och förankrat i alla de verksamheter som möter anhöriga i kommunen. Nyckelpersoner och beslutsfattare på hög nivå behöver ha kunskaper och insikter om anhörigperspektiv för att skapa mandat och förutsättningar så att ett anhörigperspektiv genomsyrar hela kommunen. Exempelvis att alla kommuner har ett övergripande, styrande dokument såsom en policy eller en strategi, som löpande följs upp. Projektet kom att omfatta två delar då den tredje delen, att ta fram en film om anhörigperspektiv utgick med anledning av prioritering vid beslutet om medel. Den första delen, en kartläggning, som skulle tas fram av Nka om vilka dokument som finns i kommunerna som var en målsättning att kunna nå nyckelpersoner bland kommunernas beslutsfattare har inte fullföljts under året.

Det huvudsakliga projektet har omfattat en föreläsningsturné som kallats #Anhörigperspektiv. Inbjudan med erbjudande om dialogföreläsning för politiker, chefer och medarbetare skickades ut till samtliga 290 kommuner i början på maj 2023. Under sommaren togs bokningar emot och föreläsningen ”Varför behöver vi ett anhörigperspektiv?” togs fram. I föreläsningen ingick dialog om ett anhörigperspektiv, den nationella anhörigstrategin, aktuella och relevanta utredningar från Socialstyrelsen samt aktuell forskning. Under hösten och vintern har 52 föreläsningar genomförts i 44 kommuner. Deltagandet har varierat från stora föreläsningar med 130 deltagare från både nämnder och verksamheter till mindre arbetsgrupper eller enbart nämnder. Sammantaget har 1724 deltagare deltagit från Kiruna i norr, Malmö i söder, Sotenäs i väst till Norrtälje i öst. Därtill har versioner av föreläsningen också framförts vid både Anhörigriksdagen, vid Nationell nätverksträff för anhörigkonsulenter i Kalmar, Regionala nätverk för anhörigkonsulenter i Skåne och Västra-nätverket med extra inbjudna nyckelpersoner. Tre föreläsningar har av olika skäl ställts in.

Vid projektets avslut i mitten på julveckan 2023 fanns 36 kommuner anmälda på en preliminär bokningslista inför 2024 om projektet beviljas medel till att fortsätta under 2024.

Projektet har kunnat följas via instagramkontot #Anhörigperspektiv. Där har det publicerats bilder från varje plats och kommun som projektet har varit och föreläst på.

Barn som anhöriga

Forskning har visat att elevhälsan på Sveriges grundskolor känner till de barn som är anhöriga och deras situation i väldigt liten utsträckning. Mot bakgrund av detta drev Anhörigas Riksförbund 2021 ett projekt med medel från Socialstyrelsen för att hitta en metod för elevhälsan att hitta och identifiera barn som är anhöriga för att på så sätt kunna ge dem det stöd de behöver. Projektledare Marie Rydell tog i samråd med olika instanser fram ett lektionsmaterial, innehållandes lärarhandledning, powerpoint och diskussionsbilder. Detta kan pedagoger i både för- och grundskola använda sig av i det viktiga arbetet med att identifiera dessa barn. Materialet innehåller även tips på hur pedagogerna sedan kan arbeta vidare med barn som är anhöriga. Allt finns på Anhörigas Riksförbunds hemsida, gratis att ladda ner. Förbundet har även tagit fram en folder med information om materialet.

Under 2022 drev förbundet ett nytt projekt med medel från Socialstyrelsen gällande barn som anhöriga vars syfte var att ta fram rutiner för informationsförmedling gällande olika samhällsinsatser för att på så sätt identifiera barn som är anhöriga. Projektet ledde fram till framtagandet av tre nya informationsfoldrar; en som riktar sig direkt till barn som är anhöriga, en till vårdnadshavare samt en till tjänstemän inom vård och omsorg som möter dessa. Foldrarna finns gratis att ladda ner från förbundets hemsida.

Under 2023 har förbundet spridit information och ovanstående material om barn som anhöriga vid flertalet tillfällen, bland annat vid de flesta av de 52 föreläsningarna i föreläsningsturnén #Anhörigperspektiv. Materialet och allmän information om målgruppen har även spridits på flertalet konferenser som förbundet deltagit i under året som bland annat vid I nöd och lust, Elevhälsa 2023 i Stockholm, Frihamnsdagarna och VÄSNA.

Anhörigveckan

Den nationella och europeiska anhörigdagen – som inramas av Anhörigveckan - firades som vanligt i början av oktober. Förbundet hade inga aktiviteter på riksnivå men publicerade en debattartikel om anhörigdefinitionen på Nationella Anhörigdagen den 6 oktober.

Förbundets medlemsföreningar arrangerade flera lokala evenemang för att uppmärksamma både anhörigveckan och anhörigdagen.

Sociala medier

Våra sociala-mediekanaler har blivit en viktig del av vårt sätt att kommunicera och nå både allmänheten, professionen, intressenter och våra medlemmar. I dagsläget använder vi Facebook och Instagram på daglig basis och har en YouTube-kanal som används för längre inspelningar.

2022 års upplaga av Anhörigriksdagen lades upp på YouTube under sommaren 2023 så att de som tyvärr inte hade möjlighet att delta under hösten 2022 kunde lyssna på en föreläsning om dagen som en slags ”sommarprat” från Anhörigas Riksförbund.

På Facebook och Instagram delar vi med oss av nyhetsartiklar, politiska inlägg, enkäter, forskningsinslag och uppdaterar naturligtvis även våra följare om vad som händer inom riksförbundet. Fokus i dessa kommunikationskanaler är det sociala och vi förväntas skapa relationer med andra intresseorganisationer och våra följare genom att kommentera andras inlägg, dela vidare viktig information och även kunna både svara på frågor och ställa frågor till andra.

Efter ett par års ökning av följare hoppades vi så klart på att kunna öka följarskaran ännu en gång och vi lyckades. I slutet av december avslutar vi vårt Facebook-år med 4.185 följare och på Instagram ökade vi med mer än 200 följare så vi landade slutligen på 1.438 följare vid årsskiftet. Utöver våra officiella riksförbundskonton har vi även ett instagramkonto för projektet #Anhörigperspektiv vilket är självständigt och speglar enbart projektet.

Under 2023 har förbundet hållit fast vid samma sociala-medierutin och säkerställt att åtminstone 2-3 inlägg sker varje vecka även under sommarmånaderna. Genom att dela med oss av matnyttig information vill

vi ge de som arbetar med stöd till anhöriga inspiration och ny kunskap, nå fler av våra medlemmar som behöver råd och tips samt värva nya medlemmar runt om i landet.

Etablerade medier

Anhörigas Riksförbund arbetar ständigt med att försöka skapa kontakt med etablerade medier. Under 2023 har förbundet medverkat i tidningar, radio och tv vid ett flertal tillfällen och fört fram de anhörigas perspektiv. Åtta pressmeddelanden och två debattartiklar har skickats ut. Debattartiklar är en viktig del av förbundets opinionsbildande verksamhet och något som vi vill utveckla. De pressmeddelanden som fått störst genomslag handlade om tillsättningarna av förbundsordförande, projektet #Anhörigperspektiv och utnämningen av Årets Anhörigkommun.

Debattartiklarna har fått störst genomslag på den politiska nyhetsportalen Altinget, men även publicerats i lokaltidningen Varbergs Tidning.

Ordförande och andra representanter för förbundet och medlemsföreningarna har under året intervjuats i bland annat Dagens Nyheter, Sveriges Radio, Göteborgs-Posten, Nya Wermlands-Tidningen, Icakuriren och Huvudvärksförbundets medlemstidning Huvudjournalen.

Kansliet har bidragit till planering, fakta och tips på personer för medverkan i program och tidningar som exempelvis Nyhetsmorgon TV4, Sveriges Radio, Psykologtidningen och danska Jyllands-Posten.

2022 tecknades avtal med mediebevakningstjänsterna AllEars och Mynewsdesk. I det sistnämnda verktyget

publiceras alla pressmeddelanden, vilket effektiviserat arbetet med förbundets nyheter och debattartiklar. AllEars ger oss en bättre överblick över hur vi når ut i tidningar, radio, tv och sociala medier.

Vi har genomfört en annonsatsning med fokus på att göra förbundet och Anhöriglinjen mer kända. Under jul- och nyårshelgen 2023/2024 annonserade vi om Anhöriglinjen i Expressen/GT. Under 2023 har vi annonserat om Anhörigas Riksförbund och/eller Anhöriglinjen i annonsbilagor som distribuerats med Aftonbladet och Expressen/GT, samt i pensionärsorganisationen RPG:s medlemstidning Seniorposten.

Årets Anhörigkommun

Anhörigas Riksförbund utlyste 2021 ett nytt pris till bästa anhörigkommun, Årets Anhörigkommun. 2023 delades det ut för tredje gången, i år till Uppsala kommun. Priset kom till på förslag av medlemmarna och syftar till att uppmärksamma en kommun som gjort väsentliga insatser för anhöriga. Detta ska i sin tur leda till att kommunerna sporras att förbättra sina insatser och ge förutsättningar att sprida goda exempel.

Pristagaren utsågs av en jury bestående av Aina Granath, Mölndal, Karin Sundberg, Piteå, båda representanter för medlemsföreningarna, och dåvarande förbundsordförande Marlène Lund Kopparklint, med förbundets organisationsombudsman Anett Karlsson som sammankallande.

Årets vinnare avslöjades på Anhörigriksdagen i Karlstad den 25 oktober och Uppsala kommun tog emot priset på plats.

Forskning och utbildning

De fjärde och femte målen med Anhörigas Riksförbunds verksamhet är att genom informations- och utbildningsinsatser, samt genom delaktighet i forskning och kunskapsutveckling inom anhörigområdet, nå större förståelse och värdering av anhörigas arbete. Målgrupp är de som i sin yrkesroll träffar anhöriga samt forskare och beslutsfattare, men även anhöriga själva.

Under 2023 har vi främst arbetat på följande vis gällande dessa områden.

Anhörigriksdagen

Äntligen fick vi träffas fysiskt igen för att njuta av årets upplaga av Anhörigriksdagen och dessutom firade vi ju 25årsjubileum i år.

Med hjälp av Anhörigföreningen i Karlstad och Karlstads kommun anordnades årets Anhörigriksdag 24-25 oktober på Karlstad CCC. Efter förra årets succé med hybridversion tog vi detta till en ny nivå med livestreaming via COEOs streamingplattform där onlinedeltagarna kunde välja vilken scen de ville se på och även vara delaktiga genom att ställa frågor eller tycka till i chattfunktionen på plattformen.

Som moderator på plats hade vi vår ambassadör Ida Hallquist som tog sig an det här uppdraget på ett spontant, inklämmande sätt. Två dagar fullmatade med olika föreläsningar på temat ”Det gränslösa anhörigskapet” och vi lyckades till och med peta in en dansworkshop så det var en enorm bredd på utbudet över de två scenerna.

Bakgrunden till vårt utvalda tema är att anhöriga ofta behöver tänja på sina personliga gränser, föra sin närståendes talan, vårda sin närstående på sätt de kanske inte kunnat tänka sig tidigare, och det finns också kulturella och språkliga gränser som kanske behöver dras om eller suddas ut helt.

Syftet med Anhörigriksdagen är fortfarande att eventet ska fungera som en kunskapsbank, en mötesplats och en inspirationskälla. Vi vill skapa ett tillfälle – både fysiskt och digitalt - där anhörigkonsulenter och andra som arbetar eller berörs av anhörigfrågor kan träffas, diskutera och komma i kontakt med till exempel kommunpolitiker, regiontjänstemän och naturligtvis

anhöriga. Alla på lika villkor och med öppna sinnen för att kunna diskutera och ta upp viktiga aspekter av anhörigskap.

Förutom publiken på plats i Karlstad vet vi att många deltog via skärmen antingen ensamma eller i grupp; dels hemifrån, dels från sina arbetsplatser och precis som under 2022-eventet anordnade Studieförbundet Vuxenskolan öppna visningar på olika kontor runt om i landet.

Genom Studieförbundet Vuxenskolans engagemang och samverkan kunde vi, förutom att skapa en mötesplats för våra egna medlemmar, också nå en ny publik. Antalet deltagare i Karlstad var ca 150 och via streamingplattformen hade 114 personer registrerat sig. Från 24 oktober fram till slutet på november hade 279 inloggningar skett på plattformen. Varje biljetthinnehavare och SV-kontor har möjlighet att logga in flera gånger, därav det högre antalet inloggningar. Flera av våra medlemsföreningar har tittat tillsammans, ibland i Studieförbundet Vuxenskolans lokaler och i något fall i föreningslokal eller på det lokala biblioteket. Vissa SV-kontor har även öppnat upp för föreläsningsvisning och samtalsserie i efterhand för att dra nytta av all kunskap föreläsarna bjöd på under dessa två dagar och se till att det sprids till en större publik innan årsskiftet.

Vi har även skickat ut en utvärdering för att lära oss mer inför framtida arrangemang.

Utbildning ”Anhörigperspektiv-fördjupning”

Kursen ”Anhörigperspektiv-fördjupning” är en samverkanskurs mellan Helsingborgs folkhögskola och Anhörigas Riksförbund. Kursen riktar sig till yrkesgrupper som på något sätt möter anhöriga i sin profession, till exempel personal i hälso- och sjukvård, omsorg, anhörigkonsulenter, biståndshandläggare och socialsekreterare. Kursen berättigar till studiemedel från CSN på 50 %. Kursmålen är att deltagaren efter avslutad kurs ska kunna:

- Analysera innebörden av anhörigperspektiv och stöd till anhöriga ur olika infallsvinklar.
- Ha kunskaper om samtalsmetodik.
- Ha ett professionellt bemötande av anhöriga i olika situationer samt reflektera över egna attityder och värderingar.

- Se sin roll som stöd till anhöriga ur olika perspektiv.
- Ha kunskaper om krisreaktioner och olika copingstrategier.
- Ha kunskap om och reflektera över etik och juridik som är kopplad till arbetsfältet.

Under 2023 har tredje kullen med 21 deltagare på kursen avslutats. Deltagarnas geografiska spridning har varit från Nordmaling i norr till Malmö i söder. Kurs nummer fyra påbörjades i augusti 2023 och har 13 deltagare. Av olika skäl blev inte utbildningen marknadsförd på samma sätt som tidigare år vilket kan ha påverkat årets deltagarantal.

”Anhörigperspektiv- en möjlighet till utveckling?” Nationell kartläggning av kommunernas stöd till anhöriga 2019

Anhörigas Riksförbund har med medel från Socialstyrelsen under 2019 genomfört en kartläggning av kommunernas stöd till anhöriga. Kartläggningen består av resultatet från de enkäter som skickades ut till alla kommuner i Sverige och som när det varit möjligt gjorts i jämförelse med tidigare kartläggning som Socialstyrelsen genomfört. Rapporten innehåller också goda exempel från verksamheter i olika kommuner. Under 2023 har rapporten fortsatt att spridas och presenterats i flera sammanhang, främst genom föreläsningsturnén #Anhörigperspektiv.

”Den enes stödkorsett, den andres tvångströja?”

Covid-19 pandemin och medföljande restriktioner påverkade utan tvivel livet för flera grupper i samhället som på ett eller annat sätt är utsatta. Sammantaget så pekar utvärderingar och forskning på att

pandemin blottat redan befintliga brister i vård och omsorg. Tillsammans under 2021 genomförde Anhörigas Riksförbund och Malmöuniversitet, under ledning av projektledare Martina Takter, en studie om anhörigas erfarenheter och upplevelser av sin situation under covid-19-pandemin. Syftet med studien var att, med utgångspunkt i intervjuer, beskriva och analysera anhörigas erfarenheter och upplevelser av covid-19-pandemin och dess konsekvenser i vardagen ur ett anhörigperspektiv. Studien, som fått namnet ”Den enes stödkorsett, den andres tvångströja? - Anhörigas erfarenheter och upplevelser av covid-19-pandemin”, bygger på 18 intervjuer med anhöriga samt organisationsföreträdare från valda organisationer från civilsamhället. Studien finns i sin helhet som pdf på förbundets hemsida och så även en folder med en mer lättillgänglig sammanfattning av studien.

Under 2023 har studien fortsatt att spridas och presenterats i flera sammanhang, främst genom föreläsningsturnén #Anhörigperspektiv.

Informations-spridning om olika forsknings- och utvecklingsprojekt

Under 2023 har Anhörigas Riksförbund även främjat forskning genom att till förbundets medlemmar och andra anhöriga sprida information och deltagandefrågor om diverse forsknings- och utvecklingsprojekt inom anhörigområdet. Förbundet har regelbundet via sina kanaler hjälpt flertalet universitet runt om i landet med att rekrytera forskningsdeltagare till sina studier.

Samarbeten

En förutsättning för att kunna bedriva ett framgångsrikt arbete i civilsamhället är samverkan med andra organisationer och berörda myndigheter. Under 2023 har samverkan med följande organisationer och myndigheter varit särskilt framträdande.

Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka)

Som part i Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka) sitter förbundets ordförande med i styrgruppen som har regelbundna sammanträden.

Eurocarers

Ingrid Sandelin var förbundets representant i Eurocarers tidigare styrelsen som satt under april-nov 2023 deltog inte vid några möten. Ingrid Sandelin är sedan extrakongressen i november åter förbundets representant i Eurocarers.

Nordiskt Forum

Tillsammans med sina systerorganisationer i Danmark, Finland och Norge har Anhörigas Riksförbund grundat ett nytt nätverk, Nordic Carers Forum. Syftet är att stärka anhörigas rättigheter, bland annat genom forskning.

Det var på ett möte i Oslo den 17 mars, där bland andra förbundets dåvarande kanslichef Julia Charleson deltog, som det nya nätverket bildades. Med på plats fanns även representanter från de norska, danska och finska anhörigorganisationerna.

Under 2023 har forumet haft kontakt med Tone Wilhelmsen Trøen, vice ordförande i Utskottet för välfärd i Norden inom Nordiska rådet, samt Tobias Drevland Lund som är ledamot i samma utskott. Båda är intresserade av möjligheterna att kombinera arbetsliv och anhörigskap och planerar att ta med sig frågan och lyfta den i utskottet.

Ideell Arena

Anhörigas Riksförbund är sedan 2017 en del av den ideella organisationen Ideell Arena som är ett samarbete mellan ett nittiototal idéburna organisationer i Sverige. Ideell Arena startades år 1998 av forskare och ledare från den ideella sektorn och verksamheten bygger på erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande. I fokus står utveckling av ledning och styrning i den ideella sek-

tor. Detta görs genom ledarprogram, mötesplatser, nätverk och främjande av forskning.

Under första halvan av 2023 ingick kanslichef Julia Charleson i Ideell Arenas nätverk av kanslichefer som ansvarar för små kanslier som driver stora frågor.

Studieförbundet Vuxenskolan

Sedan flera år har Anhörigas Riksförbund ett samverkansavtal med Studieförbundet Vuxenskolan (SV). Det har i praktiken inneburit att det finns möjlighet för Anhörigas Riksförbund att söka stöd hos SV till exempel med utbildningar, framtagandet av nya studiecirkel och i olika arrangemang. SV kan också bistå med sitt nätverk av andra intresseorganisationer och på lokal nivå finns det möjlighet att låna lokaler och få hjälp med praktiska saker så som kopiering.

Under 2023 har Anhörigas Riksförbund, som samarbetspart till Studieförbundet Vuxenskolan, arbetat vidare med de två projekt som finansieras av Allmänna arvsfonden. Det ena projektet är KiX Senior vars syfte är att motverka ensamhet hos seniorer med funktionsnedsättningar som närmar sig eller befinner sig i pensionstid. Förbundet deltog bland annat i paneldebatten under projektets konferens 13/9 i Göteborg.

Det andra projektet är Vägra Skuld vars syfte dels är att nå en ung målgrupp med insikten om att de är anhöriga vilket i sin tur skall leda till förståelse för att de inte är ensamma, att de har rätt att söka hjälp och att de inte har någon skuld. Syftet är också att lyfta unga anhörigas behov av hjälp och stöd från samhället sida. Studieförbundet Vuxenskolan var också en viktig samarbetspart under Anhörigriksdagen 2023, vilket finns beskrivet mer under den rubriken på sid 14.

Helsjön folkhögskola

Anhörigas Riksförbund driver tillsammans med Helsjön folkhögskola en utbildning för anhörigkonsulenter som beskrivs på sid 14.

Svenska Röda Korset

Under 2023 har samarbetet med Svenska Röda Korset fortsatt. Svenska Röda Korset är en viktig samarbetspartner för Anhörigas Riksförbund. Detta eftersom de har god insikt i anhörigas behov och sedan lång tid tillbaka driver verksamhet i syfte att stötta anhöriga, i

många kommuner tillsammans med kommunens stöd till anhöriga.

Under året har Anhörigas Riksförbund och Svenska Röda Korset samarbetat i verksamheten med medel från Socialstyrelsen, se sid 7.

Anhörigas Riksförbund har också varit inbjudna och deltagit vid flera utbildningstillfällen/webbinarier för personer i Svenska Röda Korsets frivilligverksamhet med inriktning på stöd till anhöriga. Under dessa träffar deltog både frivilligarbetare och personal inom kommunernas anhörigstöd.

Bräcke Diakoni

I samarbetet med Bräcke Diakoni har Anhörigas Riksförbund haft representation i ledningsgruppen i projektet ”I Nöd och Lust”, finansierat av Allmänna arvsfonden, som påbörjades under 2020 och som avslutades med slutkonferens i Göteborg i mars 2023. Projektet syftar till att ta fram material som kan användas som stöd vid samtal med äldre anhöriga som vårdar äldre sköra maka/make-partner och som många gånger lever i en komplicerad och svår relation. Materialet ger möjlighet att pröva och utveckla olika redskap som kan möjliggöra en bättre vardag, och underlätta livet, för målgruppen och därmed minska den psykiska ohälsan. De olika teman som tas upp är Min egen hälsa, Oxytocin och beröring, Förändringen, Hemtjänst och flytt till särskilt boende, Våld, övergrepp och kränkningar samt Opratat.

Under våren 2022 var volontärerna i Anhöriglinjen med och lämnade synpunkter på filmer och texter som därefter reviderades. Under 2023 har volontärerna i Anhöriglinjen använt det färdiga materialet, boken ”Från anhörig till anhörig” och filmerna som stöd i onsdagsträffarna.

NHS Care

Anhörigas Riksförbund samarbetar sedan tidigare med företaget NHS Care och har under 2023 fått en viss del av företagets vinst gällande försäljning av tvättlappar och under senare delen av 2023 även för tvättmedel.

Anhörigas Riksförbund presenteras regelbundet i deras kundtidning.

Länsstyrelserna

Länsstyrelserna har ett uppdrag från Post- och Telestyrelsen att bevaka hur tillgången till grundläggande betaltjänster ser ut hos äldre och personer med funktionsnedsättning. Länsstyrelsen kartlade under 2021 hur anhöriga upplever förändringen med betaltjänster och hur digitaliseringen påverkar möjligheten för anhöriga att hjälpa sina närstående med betaltjänster och om det försvårar eller förenklar för anhöriga. Resultatet är en del av rapporten ”Bevakning av grundläggande betaltjänster 2021”. Rapporten finns tillgänglig på förbundets hemsida.

Under 2023 har samarbetet fortsatt och Länsstyrelsen har informerat om sitt arbete vid bland annat Samhällskunskap för anhöriga tillsammans med Svenska Röda Korset och för Anhöriglinjen. Anhörigas Riksförbund har också under året medverkat vid dialogmöten med Länsstyrelsen, Post- och Telestyrelsen, olika banker och andra organisationer kring ”Grundläggande betaltjänster”.

Lavendla

Samarbetet med begravningsbyrån Lavendla, som startade 2021, har fortsatt. För förbundet innebär samarbetet att Anhörigas Riksförbund är en av de organisationer det är möjligt att ge donationer/minnesgåvor till samt att våra medlemmar får reducerat pris på viss juridisk hjälp som Lavendla erbjuder.

Moxiam

Samarbetet med Moxiam AB, som inleddes 2022, har fortsatt. Företaget har skapat en app där anhöriga kan se hur den närstående mår baserat på sensorer som finns uppmonterade i hemmet och läser av rörelsemönster.

Särnmark

Ett nytt samarbete har under 2023 inletts med assistansbolaget Särnmark Assistans för att tillsammans med dem lyfta de viktiga anhörigfrågorna. Samarbetet har under året inneburit bland annat att Särnmark annonserat i varje nummer av Vi Anhöriga, att kanslipersonal medverkat på personalmöten och att de distribuerat Vi Anhöriga till samtliga lokalkontor.

En stabil och hållbar organisation

För att Anhörigas Riksförbund skall ha förutsättningar att fortsätta vara en organisation med trovärdighet och stort kunnande måste organisationen ha en stabil ekonomisk situation och skötas på ett professionellt och framåtsyftande sätt. En stor organisation som Anhörigas Riksförbund kräver även rutiner för det administrativa arbetet och de demokratiska processerna samt väl fungerande stödstrukturer för det arbete som åligger de förtroendevalda. Andra viktiga arbetsuppgifter är hanteringen av medlemsregistret samt förbundets ekonomi.

Bredda intäktbasen

Under 2023 har vi fortsatt arbetet med att bredda intäktbasen. Syftet har varit att skapa en tryggare situation för förbundet där vi inte längre är beroende av bidrag från endast ett håll. Arbetet har dels handlat om att söka statsbidrag och projektmedel från fler myndigheter än Socialstyrelsen och från olika fonder. Vi har gjort ansökningar till Folkhälsomyndigheten och Carl Jönssons understödstitelse, där vi fått bifall från båda. Under 2018 blev förbundet beviljade ett 90-konto och har sedan dess genomfört ett par insamlingskampanjer i sociala medier varje år vilket har inneburit några mindre intäkter.

Insamlingsverksamheten behöver fortfarande utvecklas, vilket underlättas av det nya medlemsregister som förbundet införskaffade under 2022.

Kongress 21-22 april

Efter hybridlösning under årsmötet 2022, där vi både hade fysiska och digitala deltagare, valde förbundsstyrelsen att fortsätta på samma sätt med kongressen 2023. Denna gick av stapeln i Uppsala, 21-22 april. 36 röstberättigade ombud var närvarande på plats och tre via digital länk. Med övriga deltagare blev det sammanlagt ca 75 deltagare. Till ordförande för årsmötet valdes Lina Nordquist, riksdagsledamot för Liberalerna.

Utöver behandling av sedvanliga kongresspunkter antog kongressen nya riksförbundsstadgar. Kongressen behandlade också tre motioner från Anhörigföreningen i Solna om arbetsmodellen ”anhöriglänken”, om genomförande av en anhörigstrejk och om att verka för att äldrestandard används som kvalitetssäkringsverktyg runt om i landet.

Motion ”Anhöriglänken” ansågs besvarad med hänvisning till att motionens att-satser hänvisar till ett verktyg för just Ekerö kommun och avslås därför, men med uppmaning till att idén kan lyftas till en mer övergripande nivå vid nästa översyn av det intressepolitiska programmet.

Motion ”Anhörigstrejk” ansågs besvarad med hänvisning till att opinionsbildning kan bedrivas på många olika sätt och riksförbundet anser inte att vi ska uppmantra anhöriga att strejka då det kan uppfattas som en tidspress i en tillvaro som redan är svår.

Motion ”Äldrestandard” ansågs besvarad med hänvisning till att det under 2022 togs ett regeringsbeslut om en nationell anhörigstrategi och en utredning om en äldreomsorgslag överlämnades.

Val av ledamöter till förbundsstyrelse, revisorer och valberedning genomfördes. En plats i förbundsstyrelsen och även två platser i valberedningen förblev vakanta.

Vid kongressmiddagen uppmärksammades avgående styrelse och valberedning.

Under dag 2 hade verksamhetsansvarig medlemsrekrytering Mattias Dristig och styrelseledamot Ulf Ekberg en föreläsning kring medlemrekrytering och föreningsvitalisering.

Kommunikatör Michael Nystås presenterade Anhörigas Riksförbunds nytillkomna ambassadör, Ida Hallquist som berättade om sitt anhörigskap och om äran att få företräda Anhörigas Riksförbund externt.

Vidare medverkade författare Sofia Rutbäck-Eriksson och genomförde en skrivarkonferens med kongressdeltagarna.

Avslutningstal hölls av nya ordförande Marléne Lund Kopparklint.

Extra kongress 19 november

Då fler än 20% av medlemsföreningarna tillsammans med de förtroendevalda revisorerna förklarade sitt misstroende mot sittande styrelse, utlyste styrelsen en extra kongress. Extra kongressen genomfördes den 19 november, både digitalt via Zoom och fysiskt på Stadsmissionen Mariatorget i Stockholm. Ett 80-tal personer deltog, varav 32 röstberättigade ombud på plats och 31 digitalt.

Till ordförande för extra kongressen valdes Gunnar Törnqvist från Varberg som på ett professionellt sätt lotsade deltagarna genom mötet.

Val av nya ledamöter till förbundsstyrelse och auktoriserad revisor genomfördes. Det senare, då av misstag något revisorsval aldrig kom att genomföras på ordinarie kongress.

Extra kongressens ordförande Gunnar Törnqvist tackade alla deltagare och önskade Anhörigas Riksförbund allt gott för framtiden med riksförbundets mycket viktiga arbete.

Förbundsordförande Eva Sixt tackade för förtroendet och ser framemot att leda organisationen under mandatperioden.

De förtroendevaldas arbete

De förtroendevalda har under året haft sammanlagt 16 styrelsemöten med en blandning av fysiska och digitala möten. Merparten av dessa styrelsemöten genomfördes från kongressen i april till och med extrakongressen i

november. Vid kongressen i april 2023 beslutades att avveckla det tidigare arbetsutskottet för att ersättas av en uppdelning av olika ansvarsområden för de olika styrelsemedlemmarna. Det är osäkert om detta kunnat fullföljas och effekten av detta arbetssätt.

Utvärdering av resultatet fordrar stabilitet i styrelsen och längre tid.

Före extra kongressen i november bjöd sittande förbundsstyrelse in till ett s.k. ”förbundsråd”. Förbundsrådets syfte var att styrelsen skulle kunna besvara eventuella frågor från ombud och medlemmar.

Kansliets personal har under året stått till förfogande för styrelse, valberedning och revisorerna i deras arbete.

Administration

I kansliets arbetsuppgifter ingår, utöver att driva och utveckla verksamheten, också att sköta den löpande ekonomin och annan administration. I detta administrationsarbete ingår till exempel att ta fram och följa upp budget samt det årliga ansökningsförfarandet till bland annat Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten som löper över hela året med ansökan, revidering av ansökan efter besked om bidrag samt återrapporering av beviljad verksamhet. Årsmöten och kongress innebär även det administrativt arbete, bland annat med de handlingar som skall färdigställas. Ett annat viktigt område är administrationen kring arbetsutskotts- och styrelsemöten som bedrivs av kansliet löpande under året liksom uppdatering av medlemsregistret.